CEĻVEDIS, KAS PALĪDZĒS SAGATAVOT UN IESNIEGT NEPIECIEŠAMOS DATUS VID

Valsts ieņēmumu dienests

1

Esam apkopojuši informāciju, kas palīdzēs sagatavot un iesniegt nepieciešamos datus Valsts ieņēmumu dienestam (VID) vai precizēt jau iesniegto gada ienākumu vai kapitāla pieauguma deklarāciju.

KO NOZĪMĒ DEKLARĒT IENĀKUMUS

Deklarēt ienākumus nozīmē uzrādīt gada ienākumu deklarācijā visus ienākumus[1], ko saņēmāt gada laikā, t. sk. atlīdzību par darbu vai pakalpojumiem, dāvinājumus, ienākumus no īpašuma pārdošanas, saimnieciskās darbības ienākumus u. c.

KĀDA INFORMĀCIJA IR JĀNORĀDA GADA IENĀKUMU DEKLARĀCIJĀ

Gada ienākumu deklarācijā ir jānorāda (jādeklarē) gada laikā gūtie ienākumi. Ir divu veidu ienākumi: ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamie un ar nodokli neapliekamie.

- Ja ienākumi **nav apliekami** ar nodokli – summa tikai jānorāda.
- Ja ienākumi **ir apliekami** ar nodokli – summa jānorāda un pēc deklarācijas iesniegšanas jāsamaksā nodoklis.

KĀ RĪKOTIES, JA GADA IENĀKUMU DEKLARĀCIJA JAU IESNIEGTA

Ja gada ienākumu deklarācija jau iesniegta, pārbaudiet, vai tajā norādīti visi attiecīgajā gadā saņemtie ienākumi. Ja kāda saņemtā naudas summa nav deklarēta, tad veiciet nepieciešamās izmaiņas deklarācijā un iesniedziet to atkārtoti – norādot "Precizējums".

KĀDA INFORMĀCIJA AUTOMĀTISKI TIEK IETVERTA GADA IENĀKUMU DEKLARĀCIJĀ

Automātiski gada ienākumu deklarācijā tiek ietverti visi ienākumi un izdevumi, par kuriem informāciju VID saņem no Latvijas:

- darba devējiem (alga, autoratlīdzība);
- izglītības iestādēm (mācību maksa);
- ārstniecības iestādēm (e-kvītis par medicīnas pakalpojumiem);
- apdrošināšanas kompānijām (piemēram, uzkrājumi par medicīnas vai dzīvības apdrošināšanu);
- pensiju fondiem u. tml.

Pārējie ienākumi deklarācijā ir jānorāda pašam.
Visas jau iesniegtās deklarācijas iespējams apskatīt VID elektroniskās deklarēšanas sistēmā (EDS) sadaļā "Dokumenti" – izvēloties vajadzīgo deklarāciju.

KUR VARU REDZĒT, KĀDI IENĀKUMI PAR MANI IR DEKLARĒTI JEB UZRĀDĪTI VID

Informāciju par uzrādītajiem ienākumiem var redzēt EDS:
sadaļā "Pārskati", pārskatu grupā "Informācija par darba periodiem un nodokļiem" → izvēloties pārskatu "Ienākumu izmaksātāju iesniegtie paziņojumi par fiziskajai personai izmaksātajām summām, no 2009.g." → norādot periodu, par kuru vēlas saņemt informāciju (piemēram, 2024. gads) → "Pieprasīt pārskatu".

[1] Atbilstoši likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" nosacījumiem ar nodokli apliekami visi gūtie ienākumi, izņemot ienākumus, kas minēti likuma 9. pantā.

KĀ UZZINĀT, KĀDU INFORMĀCIJU NEESMU NORĀDĪJIS GADA IENĀKUMU DEKLARĀCIJĀ

Aicinām apsvērt, kādus darījumus esat veicis un kādas naudas summas esat saņēmis – gan skaidrā naudā, gan Jums atvērtajos kontos bankās vai pie maksājumu pakalpojumu sniedzējiem (t. sk. ārvalstu).

Informācija par kontos saņemtajām naudas summām, kuras pārskaitījušas citas personas, uzņēmumi vai kuras pats esat iemaksājis, izmantojot bankomātu, būs atrodama Jūsu bankas konta(-u) pārskatos vai pie maksājumu pakalpojumu sniedzējiem (VAS "Latvijas Pasts", *PaySera*, *PayPal*, *Wise* u. c.).

2 Izvērtējiet, vai saņemtā un kontā iemaksātā nauda ir apliekama ar nodokli

IENĀKUMI, KURI JĀDEKLARĒ UN PAR KURIEM JĀMAKSĀ NODOKLIS:

- dāvinājums no personas, kas nav Jūsu laulātais vai radinieks līdz trešajai pakāpei Civillikuma izpratnē[2] (vecāki, vecvecāki, bērni, mazbērni, brāļi un māsas, vecāku brāļi un māsas), un dāvinājuma vērtība no šīs personas gada laikā pārsniedza 1 425 eiro;
- ienākumi no kapitāla aktīvu (piemēram, kapitāla daļu, akciju, vērtspapīru, kriptovalūtu) pārdošanas;
- procenti par izsniegtu aizdevumu;
- laimesti, kuru kopējā summa gada laikā pārsniedza 3 000 eiro;
- ienākumi no nekustamā īpašuma izīrēšanas vai iznomāšanas*;
- ienākumi no pakalpojumu sniegšanas par atlīdzību* (piemēram, skaistumkopšanas, nekustamo īpašumu darījumu, autoremonta, ēdiena piegādes jomās);
- ienākumi, kas gūti, veidojot un publicējot saturu sociālajos tīklos*;
- ienākumi no meža velšu vai lauksaimniecības produkcijas pārdošanas, kuru kopsumma gada laikā pārsniedza 3 000 eiro*;
- ienākumi no ārvalstu uzņēmumiem (t. sk. zemo nodokļu un beznodokļu valstīs);
- dividendes no uzņēmuma, kas reģistrēts ārpus Eiropas Savienības;
- cesijas līguma rezultātā saņemtie ienākumi[3].

*Lūdzam pārliecināties, vai esat reģistrējis saimniecisko darbību un norādījis atbilstošu darbības veidu. Plašāka informācija: www.vid.gov.lv - VID tīmekļvietnes sadaļā "Aktualitātes" → "Iedzīvotājiem" → "Saimnieciskās darbības veicēji".

IENĀKUMI, KURI JĀDEKLARĒ UN PAR KURIEM NODOKLIS NAV JĀMAKSĀ:

- dāvinājumi no laulātā vai radiniekiem līdz trešajai pakāpei Civillikuma izpratnē[2] (vecāki, vecvecāki, bērni, mazbērni, brāļi un māsas, vecāku brāļi un māsas);
- dāvinājumi no personas, kura nav Jūsu laulātais vai radinieks līdz trešajai pakāpei Civillikuma izpratnē[2] (vecāki, vecvecāki, bērni, mazbērni, brāļi un māsas, vecāku brāļi un māsas), un dāvinājuma vērtība no šīs personas gada laikā nepārsniedza 1 425 eiro;
- uzturlīdzekļi (t. sk. no Uzturlīdzekļu garantijas fonda);
- ienākumi no personīgā transportlīdzekļa (t. sk. traktortehnikas) pārdošanas;
- ienākumi no citas personīgās kustamās mantas pārdošanas;
- laimesti, kuru kopējā summa gada laikā nepārsniedza 3 000 eiro;
- ienākumi no meža velšu vai lauksaimniecības produkcijas pārdošanas, kuru kopsumma gada laikā nepārsniedza 3 000 eiro;
- dividendes no Latvijas Republikā vai kādā Eiropas Savienības dalībvalstī reģistrēta uzņēmuma (jādeklarē tajā gadā, kad tās aprēķinātas).

Iesniedzot gada ienākumu deklarāciju, ar nodokli neapliekami ienākumi jādeklarē, ja to kopsumma gada laikā pārsniedza 10 000 eiro[4] . Tad deklarācijā jānorāda visi gada laikā saņemtie neapliekamie ienākumi – arī tad, ja tie katrs atsevišķi nepārsniedza 10 000 eiro.

Šeit esam uzskaitījuši biežāk sastopamos ienākumu veidus, pamatojoties uz mūsu līdzšinējo pieredzi. Ja iemaksājāt bankas kontā naudu no ienākumiem, kas nav minēti šajā uzskaitījumā, lūdzam izvērtēt, vai tie ir apliekami ar nodokli, un, ja nepieciešams, tos deklarēt[5].

[2] Civillikuma 206.–2011. pants.
[3] Ministru kabineta 2010. gada 21. septembra noteikumu Nr. 899 "Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība" 24. un 25. punkts.
[4] Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 19. panta otrā daļa.
[5] Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8. un 9. pants.

NAUDAS SUMMAS, KAS NEVEIDO IENĀKUMU UN NAV JĀDEKLARĒ:

- Jums atmaksāts parāds no fiziskām un juridiskām personām;
- maksājums par prasījuma tiesību nodošanu cesijas līguma ietvaros;
- maksājums cesijas rezultātā (parāda atmaksa)[6];
- aizņēmums, kas no vienas personas nepārsniedza 15 000 eiro (t. sk. īstermiņa aizņēmumi);
- naudas iemaksas un pārskaitījumi kopējas mājsaimniecības[7] ietvaros;
- maksājumi avansa norēķiniem;
- atgriezta samaksa par pirkumiem u. c.

Savas naudas pārvietošana starp saviem kontiem nav ienākums. Ja izņemat naudu no viena sava konta un iemaksājat to citā vai tajā pašā sev piederošā kontā, šī summa nav jādeklarē un par to nav jāmaksā nodokļi.

KĀ RĪKOTIES, JA SAŅEMTS AIZŅĒMUMS, KAS NO VIENA AIZDEVĒJA GADA LAIKĀ PĀRSNIEDZ 15 000 EIRO

Ja saņemts šāds aizņēmums, par to jāiesniedz informācija VID, aizpildot pārskatu "Informācija par aizdevumu fiziskajai personai"[8].

- Ja aizņēmums saņemts no Latvijas un ārvalstu fiziskām personām un ārvalstu juridiskām personām, tad persona pati iesniedz informāciju par aizņēmumu.
- Ja aizņēmums saņemts no Latvijas Republikā reģistrētas juridiskas personas, tad informāciju sniedz šī juridiskā persona – aizdevējs.

Informācija jāiesniedz arī tad, ja iepriekšējos gados saņemtais aizņēmums no vienas personas nepārsniedza 15 000 eiro, bet pēc papildu aizņēmuma saņemšanas no šīs personas aizņēmuma kopsumma pārsniedz 15 000 eiro.

Informācija nav jāsniedz, ja aizņēmums saņemts no laulātā vai radinieka līdz trešajai pakāpei Civillikuma izpratnē.

Plašāka informācija: www.vid.gov.lv - VID tīmekļvietnes sadaļā "Nodokļi" → "Paziņošanas un deklarēšanas pienākumi" → "Aizdevumu deklarēšana".

3. Ienākumu deklarēšana

KĀ DEKLARĒT IENĀKUMUS

Jāaizpilda un jāiesniedz gada ienākumu deklarācija. Deklarācijā jānorāda:

- visi ar nodokli apliekamie ienākumi;
- visi gada laikā saņemtie neapliekamie ienākumi, kas kopsummā pārsniedz 10 000 eiro (arī tad, ja tie katrs atsevišķi nepārsniedz 10 000 eiro).

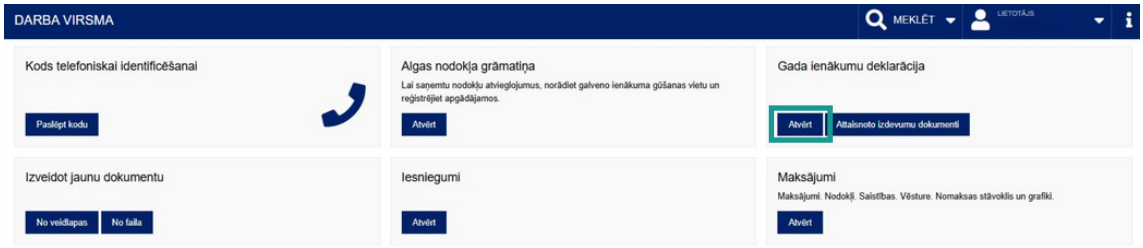
Plašāka informācija: www.vid.gov.lv - VID tīmekļvietnes sadaļā "Aktualitātes" → "Iedzīvotājiem" → "Gada ienākumu deklarācija" → "Obligāti iesniedzamā gada ienākumu deklarācija".

Ja esat guvis ienākumus no kapitāla aktīvu (kapitāla daļu, akciju, vērtspapīru, kriptovalūtu u. c.) pārdošanas un to summa bija lielāka par iegādes un veikto ieguldījumu kopsummu, tad ir jāiesniedz "Deklarācija par ienākumu no kapitāla pieauguma".
Plašāka informācija: www.vid.gov.lv - VID tīmekļvietnes sadaļā "Nodokļi" → "Iedzīvotāju ienākuma nodoklis" → "Ienākuma nodoklis no kapitāla pieauguma".

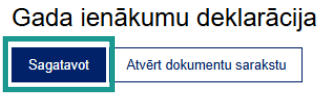
[6] Ministru kabineta 2010. gada 21. septembra noteikumu Nr. 899 "Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" normu piemērošanas kārtība" 23. punkts.
[7] Mājsaimniecība – vairākas personas, kuras dzīvo vienā mājoklī un kopīgi sedz izdevumus, vai viena persona, kura saimnieko atsevišķi (Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 1. panta 40. punkts).
[8] Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 8.[1] panta piektā daļa.

KĀ AIZPILDĪT GADA IENĀKUMU DEKLARĀCIJU

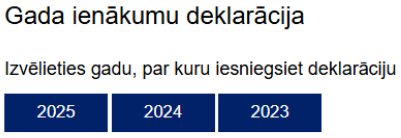
1. EDS sākumekrānā izvēlieties sadaļu "Gada ienākumu deklarācija" un nospiediet pogu "Atvērt".

2. Nospiediet pogu "Sagatavot".

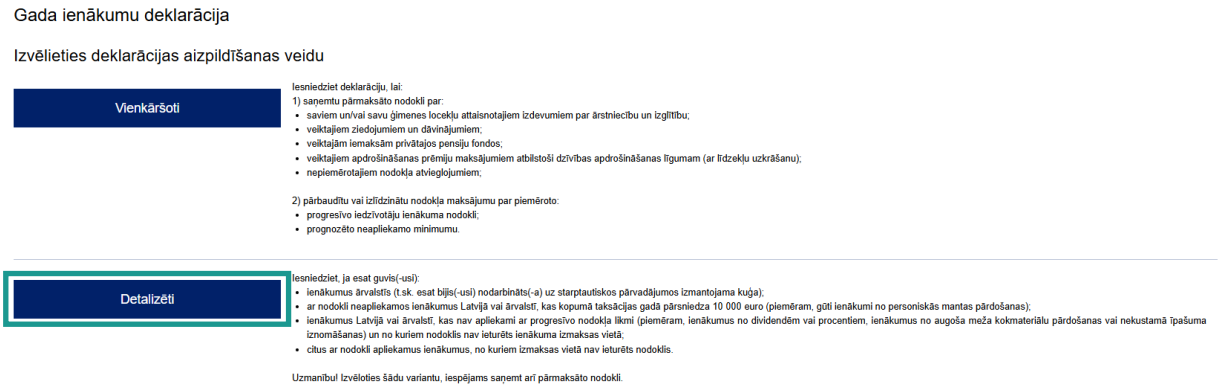

3. Izvēlieties atbilstošo gadu.

4. Rīkojieties atbilstoši turpmākajām norādēm.

Ja sistēma piedāvā izvēlēties deklarācijas aizpildīšanas veidu, izvēlieties "Detalizēti".

Ja sistēma nepiedāvā izvēlēties deklarācijas aizpildīšanas veidu, tad aizpildiet atvērto deklarācijas veidni.

5. Ja deklarāciju par izvēlēto gadu sniedzat pirmo reizi – atzīmējiet "Pirmreizējs dokuments".

Ja sniedzat atkārtoti, nekāda atzīme nav jāveic. Ja iesniedzat dokumenta precizējumu, tam obligāti ir jāsatur arī pirmreizējā dokumenta dati, kuri ar šo precizējumu netiek mainīti.

6. Atveriet deklarācijas sadaļu D1. Šajā sadaļā norādiet ar nodokli apliekamos un neapliekamos ienākumus, ko esat guvis gadā, par kuru tiek sniegta deklarācija. Šeit nav jānorāda ienākumi no reģistrētas saimnieciskās darbības.

PIEMĒRS

Neapliekamais ienākums.
No vectēva dāvinājumā saņemtie 12 000 eiro ir neapliekami ar nodokli un jādeklarē gada ienākumu deklarācijas sadaļā D1:
- 1a. un 1b. ailē norāda vectēva personas kodu (ja ir zināms) un vārdu, uzvārdu;
- 1c. ailē izvēlas ienākuma veidu 22 – Citi ar nodokli neapliekami ienākumi;
- 2. un 3. ailē norāda saņemtā dāvinājuma summu 12 000 eiro.

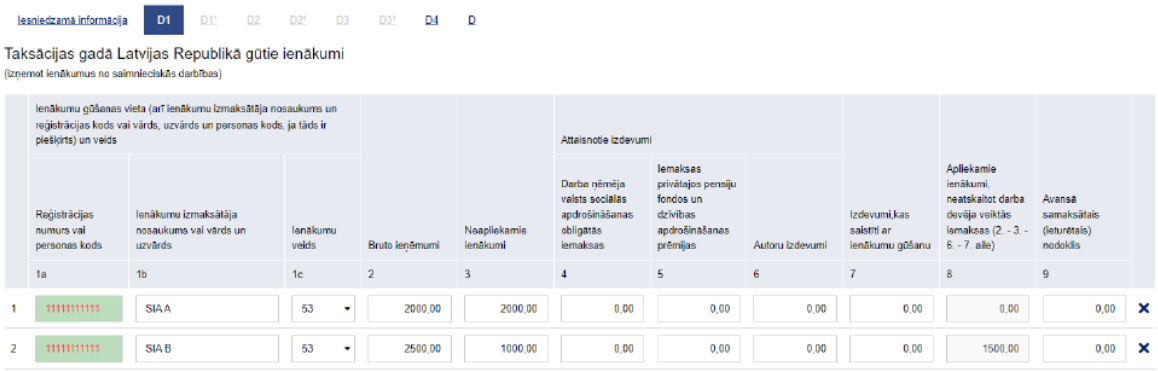

Iesniedzamā informācija | D1 | D1' | D2 | D2' | D3 | D3' | D4 | D

Taksācijas gadā Latvijas Republikā gūtie ienākumi
(izņemot ienākumus no saimnieciskās darbības)

	Ienākumu gūšanas vieta (arī ienākumu izmaksātāja nosaukums un reģistrācijas kods vai vārds, uzvārds un personas kods, ja tāds ir piešķirts) un veids					Attaisnotie izdevumi						
	Reģistrācijas numurs vai personas kods	Ienākumu izmaksātāja nosaukums vai vārds un uzvārds	Ienākumu veids	Bruto ieņēmumi	Neapliekamie ienākumi	Darba ņēmēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	Iemaksas privātajos pensiju fondos un dzīvības apdrošināšanas prēmijas	Autoru izdevumi	Izdevumi,kas saistīti ar ienākumu gūšanu	Apliekamie ienākumi, neatskaitot darba devēja veiktās iemaksas (2. - 3. - 6. - 7. aile)	Avansā samaksātais (ieturētais) nodoklis	
	1a	1b	1c	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	11111111111	Vārds Uzvārds	22	12000,00	12000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	✕

PIEMĒRS

Apliekamais ienākums.
Gada laikā pie diviem dažādiem azartspēļu organizētājiem saņemti divi laimesti 2000 un 2500 eiro, kuru kopsumma ir 4500 eiro. Ienākums no laimestiem, kas pārsniedz 3000 eiro, ir apliekams ar nodokli un jādeklarē gada ienākumu deklarācijas sadaļā D1:
- 1a. un 1b. ailē norāda azartspēļu organizētāja reģistrācijas numuru un nosaukumu;
- 1c. ailē izvēlas ienākuma veidu 53 – Izložu vai azartspēļu laimests, kas pārsniedz 3000 eiro, izņemot preču un pakalpojumu loteriju laimestus;
- 2. ailē norāda saņemtā laimesta summu – 2000 un 2500 eiro;
- tā kā ar nodokli neapliek laimestus 3000 eiro apmērā, tad 3. ailē norāda katra ienākuma neapliekamo daļu, kas kopsummā nedrīkst pārsniegt 3000 eiro;
- 8. ailē apliekamie ienākumi būs aprēķināti automātiski.

Iesniedzamā informācija | D1 | D1' | D2 | D2' | D3 | D3' | D4 | D

Taksācijas gadā Latvijas Republikā gūtie ienākumi
(izņemot ienākumus no saimnieciskās darbības)

	Ienākumu gūšanas vieta (arī ienākumu izmaksātāja nosaukums un reģistrācijas kods vai vārds, uzvārds un personas kods, ja tāds ir piešķirts) un veids					Attaisnotie izdevumi						
	Reģistrācijas numurs vai personas kods	Ienākumu izmaksātāja nosaukums vai vārds un uzvārds	Ienākumu veids	Bruto ieņēmumi	Neapliekamie ienākumi	Darba ņēmēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	Iemaksas privātajos pensiju fondos un dzīvības apdrošināšanas prēmijas	Autoru izdevumi	Izdevumi,kas saistīti ar ienākumu gūšanu	Apliekamie ienākumi, neatskaitot darba devēja veiktās iemaksas (2. - 3. - 6. - 7. aile)	Avansā samaksātais (ieturētais) nodoklis	
	1a	1b	1c	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	11111111111	SIA A	53	2000,00	2000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	✕
2	11111111111	SIA B	53	2500,00	1000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1500,00	0,00	✕

7. Kad norādīti visi ienākumi, nospiediet pogu "Pārbaudīt un saglabāt". Tad spiediet pogu "Iesniegt".

SVARĪGI

- Ja būsiet deklarējis ar nodokli neapliekamus ienākumus, varam lūgt iesniegt atbilstošus pierādījumus (darījumu apliecinošus dokumentus) šo ienākumu neaplikšanai ar nodokli.

- Ja nebūsiet deklarējis papildu ienākumus, varam veikt turpmākus nodokļu administrēšanas pasākumus, kuru laikā Jums, iespējams, lūgs izskaidrot kontā iemaksāto naudas līdzekļu izcelsmi.

- Ja deklarāciju iesniedz un/vai samaksā nodokli pēc normatīvajos aktos noteiktā termiņa, tiek aprēķināta nokavējuma nauda. Plašāka informācija par maksājuma veikšanu: www.vid.gov.lv - VID tīmekļvietnes sadaļā "Aktualitātes" → "Iedzīvotājiem" → "Elektroniskās deklarēšanas sistēma (EDS)" → "Informatīvie un metodiskie materiāli" → "Informatīvais materiāls "Kā lietot EDS sadaļu "Maksājumi""".

- Nodokļu maksājumus (arī tad, ja ir aprēķināta nokavējuma nauda) var sadalīt termiņos un maksāt pa daļām. Plašāka informācija šeit. Plašāka informācija: www.vid.gov.lv - VID tīmekļvietnes sadaļā "Nodokļi" → "Noderīgi" → "Termiņpagarinājumi un nodokļu parādi" → "Kārtējo un nokavēto nodokļu maksājumu sadalīšana termiņos".

INFORMĀCIJA PAR SKAIDRAS NAUDAS DARĪJUMIEM

Skaidras naudas norēķini vienā darījumā nedrīkst pārsniegt 7200 eiro. Šis slieksnis attiecas uz darījuma kopējo summu neatkarīgi no tā, vai samaksu veic vienā vai vairākās operācijās[9].

Fiziskajām personām, kuras neveic saimniecisko darbību, nav atļauts veikt skaidrā naudā nekustamo īpašumu atsavināšanas darījumus.[10]

Saimnieciskās darbības veicēji var veikt skaidras naudas darījumus virs 7200 eiro, ja tiek ievērotas likumā[11] noteiktās prasības, tostarp nodrošināta darījumu uzskaite un pircēju identifikācija.

Saimnieciskās darbības veicējiem jāiesniedz deklarācijas par skaidras naudas darījumiem:
- darījumi virs 1500 eiro starp nodokļu maksātājiem (piemēram, juridiskām personām vai komersantiem) jādeklarē katru mēnesi līdz nākamā mēneša 15. datumam;
- darījumi ar fiziskām personām virs 3000 eiro vienā operācijā jādeklarē līdz nākamā gada 1. februārim.

Saimnieciskās darbības veicēji deklarē visus mēneša laikā savstarpēji skaidrā naudā veiktos darījumus (neatkarīgi no tā, vai darījumu veic, izmantojot vienu operāciju vai vairākas operācijas), kuru summa pārsniedz 1500 eiro.[12]

Plašāku informāciju par skaidras naudas lietošanas ierobežojumiem skatīt šeit. Plašāka informācija: www.vid.gov.lv - VID tīmekļvietnes sadaļā "Nodokļi" → "Noderīgi" → "Paziņošanas un deklarēšanas pienākumi" → "Informatīvie un metodiskie materiāli" → "Metodiskais materiāls "Skaidras naudas lietošanas ierobežojumi".

Ja neatradāt Jums nepieciešamo informāciju mūsu tīmekļvietnē www.vid.gov.lv vai Jums ir radušies papildu jautājumi, aicinām tos uzdot EDS sadaļā "Sarakste ar VID" – "Rakstīt jaunu vēstuli", izvēloties kategoriju "Konsultācija par nodokļu jautājumiem (izņemot muitas un akcīzes nodokli)".

[9] Likuma "Par nodokļiem un nodevām" 30. pants.
[10] Turpat.
[11] Turpat.
[12] Ministru kabineta 2007. gada 10. aprīļa noteikumu Nr. 237 "Skaidrā naudā veikto darījumu deklarēšanas noteikumi" 2., 3. un 3.[1] punkts.